

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbira vsak četrtik in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne pečurke za četrt K 180. Za večkratne oglaške primeren popust. V oddelku „Mala naznanka“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprtje reklamacije so poštne proste.

Dr. Korošec in naš kmet.

Naša dolžnost je, da se po strti stavki, ki je ogrožala temelje naše države, spomnimo moža, ki ima največ zaslug za Slovenijo in trobratsko nam Jugoslavijo. In ta mož, ki ga lahko imenujemo očeta domovine, je sedanji prometni minister dr. Anton Korošec. Ako dolguje dr. Korošcu zahvalo slovenski narod, mora osobito slovenski kmet zreti z očesom hvaležnosti na dr. Korošca kot prvobojnika kmetiske narodne in gospodarske svobode. Dr. Korošec je bil že vstari Avstriji prvi mož, ki si je stavil kot ustanovitelj Kmetske zveze cilj in nalogu: pomagati slovenskemu kmetu do narodnih, gospodarskih in političnih pravic. Delovanje naše Kmetske zveze za dobrobit kmetskega stanu pod vodstvom dr. Korošca je javnosti dovolj znano. Zastopnik slovenskega kmeta v dunajskem parlamentu se lahko vedno spominjam s ponosom.

V dobi vojne, ko je slo našim narodnim voditeljem za glavo, ni zapustil od vseh strani zatiranega slovenskega kmeta dr. Korošec. V vojnem času, ko je bila nevarnost za našega kmeta največja, ko ga je hotela Avstria popolnoma izmozgati in uničiti potom nasilnih rekvizicij, je ustavil ravno dr. Korošec to pogubnosno povodenj z jezom majniške deklaracije, v kateri je zahteval od Avstrije pravico in samostojnost slovenskega naroda. Sele po majniški deklaraciji je uvidela Avstria, da smo Slovenci narod, kateri zahteva enakopravnost, kakor so jo uživali že drugi avstrijski narodi.

Ko je kar čez noč razpadla Avstria in so Lahi in Nemci že imeli gotove načrte, koliko si bo kateri odrezal od Slovenije, je bil dr. Korošec oni mož, ki je preprečil podjavljenje slovenskega naroda in nas spravil pod edino rešilno okrilje bratskega nam srbskega naroda. Delo ujedinjenja SHS naroda je delo in zasluga dr. Korošca.

Kakor hitro smo si pa Srbi, Hrvati in Slovenci podali roke v skupno državo, je stopil dr. Korošec v vlado in vodil s spremno in požrtvovalno roko na zadovoljnost cele države ministrstvo prehrane.

Po ostavki našega prvega ministrstva je prišla na krmilo demokratično-socijalistična vlada, ki je bila večmesečno zlo za celo Jugoslavijo.

Za demokrati in socijalisti sta prejela v roke državne vajeti Protič in Korošec.

Ravno pod sedanjem vlado je prestala naša mlada država dokaj nevarno preizkušnjo, za katere ugodno rešitev se imamo edinole zahvaliti politično preizkušeni glavi dr. Korošcu.

Naši komunisti, nahujskani in plačani od Italijanov, Nemcev in Madžarov, so nameravali strmo-glaviti vlado in državo in uvesti boljševiške razmere po ruskem receptu. Začeli so svoj protidržavni boj s stavko železničarjev in s splošnim štrajkom delavstva. Ako bi se bil posrečil komunistični prevrat, bi bil najbolj prizadet, da, čisto oropan, naš kmet. Da se temelji naše države niso prevrnili, da je danes naš kmet samostojen gospodar svoje posesti, za to celotno rešitev pripada glavna zasluga našemu prometnemu ministru dr. Korošcu, ki je v dobi komaj minulega Stražka neustrašeno modro in brez surovega nasilja strl stavko, rešil državo in obvaroval našega kmeta pred ropom in plenitvijo komunisfov.

Koroševa zmaga nad komunistično stavko ne žanje priznana samo od nas Slovencev, ampak celega SHS naroda, kateremu sta država in nje obstoj nekaj svetega.

Korošec, mož prvobojnik za rešitev slovenskega kmeta v dobi stare Avstrije, Korošec ustanovitelj Jugoslavije, Korošec za časa stavke komunistov rešitelj domovine, res zasluži, da mu naš kmetski rod prizna prav od srca: Dr. Korošec je in ostane oče naše domovine!

Toliko smo na kratko zapisali o dr. Korošcu, da je lahko vsak naš kmet in pristaš ponosen, da ima naša Kmetska zveza moža, na katerega ne zre s ponosom samo naš slovenski rod, ampak celo Jugoslavija, da, večkrat — celo Evropa. Dr. Korošca poseda samo naša stranka in Kmetska zveza, ne pa liberalci, samostojni ali socijalni demokratje. Dokler bo krmaril našo stranko in Kmetsko zvezo dr. Korošec, lahko mirno trdimo, bo tudi naš kmet obvarovan pred raznimi, ravno za kmeta najbolj nevarnimi boljševiškimi prekucljami.

od vlade podporo za kromo posebej še za viničarje, ravnotako kakor za kmete.

Tudi shode za viničarje je prirejala Kmetska zveza. Takoj drugo leto po svoji ustanovitvi je priredila v Mariboru prvi viničarski shod, 14. jun. 1908, na katerem so se obravnavale stanovske zadeve. Naslednje leto 1909 so se na velikonočni pondeljek zopet zbrali viničarji v velikem številu v Mariboru. Vodil je zborovanje dr. Anton Korošec.

Eno leto pred vojsko, leto 1913, pa so se viničarji začeli posebej organizirati. Viničarji mariborske okolice so si osnovali svojo skupino Južnoslovanske strokovne zveze.

Vojška je Zvezo viničarjev, ki se je tako lepo razvijala, popolnoma razdrila. Lansko leto pa se je začelo zopet gibati med viničarji. Najprej viničarji ljutomerskih goric, ki služijo po večine nemški gospodi. Zdaj so organizirani tudi viničarji mariborskega okraja. Zadnji shod viničarjev v Mariboru je pokazal, kako potrebna je Zveza viničarjev. Zlasti viničarji raznih nemških gospodskih vinogradnih posestnikov, ki se jim vobče mnogo slabše godi nego viničarjem v kmetskih viničarijah, uvidevajo potrebo združenja. A združiti in organizirati se hočejo na krščanski podlagi, ne na brezverski podlagi socialnih demokratov, ki hočejo s svojimi razrednimi bojem razdreti vzajemnost in slogan med viničarji in kmeti.

Zveze viničarjev morajo z radostjo pozdraviti tudi kmete. Ravno Zveza viničarjev bo zadržala že vnaprej vsak poizkus socijalistov in komunistov, da bi zvabili v svoj rdeči tabor naše dobre, krščansko misleče viničarje ter jih pridobili za svoje razdralno delo.

Kmetska zveza in Zveza viničarjev bosta sicer vsaka za se delovale za svoje stanovske koristi; skupno in vzajemno in kakor en mož pa bosta nastopali, kadar se bo šlo za koristi kmetskega prebivalstva sploh, zlasti pa za ohranitev odločno krščanskega mišljenja med našim narodom.

Bój proti peronospori in ravnanje s poškodovanimi poganjki in listjem vinske trte.

Zadnje dni je naredil vihar, ki je dosegel v noči od 5. na 6. majnika svoj vrhunc, precejšno škodo v naših vinogradih, posebno v severno-vzhodnih in severno-zapadnih legah. Kar ni polomil in odtrgal je tako močno zbičal, da je mladje in perje poškodovano kakor po toči.

Vinogradniki se s tem opozarjajo, da so taki vinogradi posebno podvrženi okuženju po peronospori in drugih boleznih. Da se okuženje po peronospori prepreči, se priporoča v takih vinogradih škropanje nemudoma izvesti. Za to škropanje je pripraviti močnejše galično-apnene zmesi. Vzeti je najmanj poldrugo kilo galice na 100 litrov vode.

Listje in polomljene poganjke, v kolikor so močno poškodovani in se sušijo, je najbolje odtrgati in odstraniti iz vinograda. Na njih mestu je vzrediti iz zalistkov, ki poženejo kmalu pri vsakem kolencu, novo listje in nove poganjke, ozir. nove vršičke. To se lahko doseže na ta

Kmetska zveza in Zveza viničarjev.

Dne 18. aprila se je v Mariboru ustanovila Zveza viničarjev za mariborski okraj, kakor jo imajo že viničarji ljutomerskih goric. Namen Zveze viničarjev je, da se viničarji skupno potegujejo za svoje pravice, da si priborijo pravico, ki jim gre. To hočejo doseči na krščanski podlagi medsebojne vzajemnosti med stanovi, ne kakor socijalni demokratje ali kakor se sedaj imenujejo komunisti, ki hočejo vse druge stanove uničiti, da sami zavladajo nad vsem svetom! Krščanska zveza viničarjev se hoče potegovati z vsemi silami za svoje pravice, toda tako, da po krivici ne trpe vsled tega drugi stanovi, zlasti kmetski stan, s katerim je viničarski stan tako tesno spojen.

Zveza viničarjev in Kmetska zveza, obe sta stanovski organizaciji ene in iste krščanske Slovenske ljudske stranke. Obe zvezi sta kakor dve sestri, dve hčeri ene matere Slovenske ljudske stranke. Vsaka se hoče potegovati za svoje stanovske koristi, Kmetska zveza za kmetske, Zveza viničarjev za viničarske, obe pa tako, da eden stan drugemu krivice ne dela. Saj krščanska misel uči, da so vsi stanovi potreben, posebno pa je še potreben kmetski in delavski stan med katerim je tudi viničarski.

Kmetska zveza se je koj spočetka, ko se je ustanovila, ravnotako zavzemala za viničarje

kakor za kmete. Na ustanovnem shodu Kmetske zveze, 21. januarja 1907, že takrat se je povdralo, da Kmetska zveza ni samo za kmete, ampak da se mora brigati za kmetsko prebivalstvo sploh, tudi za kmetske delavce, viničarje in posle. Sedanji minister dr. Jankovič je tedaj povdarjal, da se mora Kmetska zveza v državnem zboru posebno potegovati za storostno zavarovanje kmetskih delavcev, viničarjev in poslov, da na stare dni ne bodo več prisiljeni vzeti berško palico v roke. Poslanci Kmetske zveze in Slovenske ljudske stranke so si v državnem zboru posebno prizadevali za starostno zavarovanje. Dr. Krek je izdelal lep načrt, da bi se ravno delavcem, viničarjem in poslov na stare dni pomagali za slučaj onemoglosti ali starosti, da bi na stare dni dobili nekak penzion. Naši listi, zlasti „Slovenski Gospodar“ so viničarje in kmetake delavce opozarjali, naj na svojih shodih in zborovanjih zahtevajo skorajšno rešitev tega nujnega vprašanja. Pripomniti pa je treba, da so leta 1908 ravno socijalni demokratje bili proti temu, da bi bili tudi kmetski delavci pritegnjeni v zavarovanje. Tisti socijalni demokratje, ki se zdaj cedijo hinarske ljudezni do viničarjev.

Ravnotako so se poslanci Kmetske zveze v državnem zboru potegovali za potrebe viničarjev, n. pr. l. 1908 in 1909, ko je bila velika suša in pomanjkanje krme, je Kmetska zveza zahtevala

način, da se pognani zalistek, ki izraste pri najvišjem nepoškodovanem kolencu mladike, pusti nemoteno razvijati, med tem, ko se nižje stojede zalistkom odčipnejo vršički, kak hitro so razvili po eden do dva lista.

Popisano ravnanje je priporočati tudi po vsaki poznejši poškodbi mladja in listja, najsibro toči ali po drugih ujmah in je edino sredstvo izlečiti povzročeno škodo, kolikor se da.

Vinarski ravnatelj Puklavec.

Politični ogled.

Jugoslavija. Dr. Vesnič, kateremu je povrjeta naloga, da sestavi novo vlado iz vseh strank, se še vedno pogaja za sporazum. Vendar Vesničeva naloga bo ostala nerešena, ker razdvaja radikale in demokrate bistvena razlika: načrt ustave. Radikali so za to, da se da posameznim pokrajinam kar najširša samouprava; demokrati (z njimi naši liberalci), da se vlada cela kraljevina iz centra Beograda. Glede uprašanja ustave se morajo razbiti vsa pogajanja in ostala bo do volitev na krmilu sedanja vlada. — Stojimo tudi tik pred rešitvijo reškega vprašanja.

Mirovni posvet. ki je zboroval v San Remu se je bavil z razorožitvijo Nemčije in Turčiji bodo izročili mirovne pogoje 11. t. m.

Francija. Na Francoskem imajo sedaj železničarsko stavko kakor je bila pri nas. Stavkarji skušajo ovirati promet in razdirajo proge. Francoska vlada zahteva kot predpogoj pogajanju, da začnejo stavkarji z delom.

Poljska je bila začela v zadnjih tednih močno ofenzivo proti Rusiji. Poljaki so se polastili celo mesta Kijev. Najnovejša poročila javljajo, da so Poljaki nehali s prodiranjem in da se bo kravno začeti spor rešil potom pogajanju.

Madžarska. Madžari so zahtevali v onih krajih, katere so morali odstopiti drugim državam ljudsko glasovanje. Te dni so pa odklonili v Parizu te madžarske pobožne želje in ostane, kakor so prvočno narekovali Madžarom.

Rusija bo začela mirovna pogajanja z Anglesko, ki je stavila Rusiji kot predpogoj miru ustavitev sovražnosti v Kavkazu. Rusija je nehala z bojem v Kavkazu in razposlala na vse večje države oklic, da je pripravljena za mir.

Gospodarstvo.

Za cenejša živila in druge življenske potrebskine pridno delujejo naši poslanci. Dr. Hohnjec je dne 3. maja v Beogradu ministru za prehrano posjal obširni upit (interpelacijo), v katerem mu slika žalostne razmere, v katerih se nahaja sedaj revno ljudstvo. Poslanec dr. Hohnjec dokazuje, da je svoboda trgovina za žito in druge življenske potrebščine, ki jo je upeljala prejšnja liberalno-socialdemokratska vlada zakrivila vedno rastočo neznosno draginjo. Verižniki in vojni dobčkarji, ki so jih liberalni in socijalistični ministri štitili kakor punčico svojega očesa, so krivi, da je cena pšenici tako le rastla: Meseca avgusta in septembra 1919 je stal 1 kg pšenice 1 K 20 v do 1 K 40 v. Toliko je dobil za njo kmet v Banatu in Slavoniji. Oktobra in novembra je cena poskočila na 2 K 20 v do 2 K 50 v, decembra na 3 K do 3 K 50 v, a danes stane že 10—12 K. Da se odpomore splošni neznosni bedi in draginja, predlaga dr. Hohnjec: 1. Ministrstvo prehrane naj izvrši rekvizicijo v špekulacijske svrhe pri trgovcih nakopičenih in iz istega namena pri veleprodutentih zadržanih zalog žita in moke. 2. Za rekvirirano blago naj se določijo pridelovalnim, odnosno nakupovalnim stroškom primerne cene, ki pa ne bi smele presegati tržnih cen ob Novem letu 2920. 3. Rekvirirano blago naj se da na razpolago v nakup uradno priznanim aprovizacijskim organizacijam, posebno onim v pokrajnah, kjer premašo pridelujejo.

V ormoško-ljutomerskih goricah je zadnji vihar, ki je divjal 4. in 5. maja naredil veliko škodo. Vetrui izpostavljeni trsi so posmojeni, kakor bi jih pomorila slana, drugod pa je listje edin raztrgano kakor po toči in cele poganjke se sušijo. Toča zadene razmeroma samo majhen kos zemlje, ta veter pa je poškodoval celo pokrajino. Najbolj so trpele severno-izhodne in severno-zahodne legte in vrhovi naših goric. Mnogi posestniki imajo sepijo grabico popolnoma suho in samo v nižjih legah še pričakujejo bratve.

Upajmo, da bodo posmojeni in uničeni trsi še pognali iz starega lesa in specifično rezinike za drugo leto. Tudi sadno drevje je zelo trpelo. Neglede na to, da je mnogo starejšega drevja podrtega in izruvanega, je vihar posmodil listje od severne strani, da je popolnoma črno, ter je strosil več nego polovico sadja. Tla so bila pokrita z zelenimi slivami in črešnjami, jabolka pa kažejo itak zelo slabo. Precejšnji del naših upov na dobro in bogato jesen je odnesel vihar.

Sromlje. Viuogradi ne kažejo takro krasno, kakor se je na prvi pogled videlo. Grozdje je tako polno kakor lani. Razven tega je vihar, ki je pretečeni teden tukaj divjal, napravil na drevju in posebno v vinogradih mnogo škode. Ni gotovo, da bo letos več vina, kakor lani. Vinške cene lanskemu vinu so liter 16 kron.

Galice primanjkuje. Od vseh strani dobivamo pritožbe, da je še dobra četrtina vinogradnikov brez galice. Kmetska Zveza se je te dni obrnila do merodajnih činiteljev v Ljubljani, naj takoj preskrbijo dovolj galice za slovenske vinogradnike, sicer bo škoda ogromna.

Svinjska kuga se zopet močno širi. Našim gospodinjam svetujemo, naj svinjake vsak teden skrbno osnažijo, hlevce dobro umijejo, pobelijo z apnenim beležem in večkrat potrosijo z živim apnom. Svinjam privoščite dovolj zraka, sveže vode in zelenja. — Uredništvo prosi gg. živinozdravnike-strokovnjake, da napišejo, kako se najbolj uspešno zatira svinjska kuga.

Sv. Urban v Slov. gor. V torek, 25. t. m., bo tu velik živinski sejm. Pričakujejo velik dogon goveje in konjske živine.

Tovarno klobas je ustanovila neka družba bogatih delničarjev na Pobrežju pri Mariboru. Večino delnic imajo „ubogi“ socialistični demokratije.

Cena žitu pada. V Banatu in Slavoniji je padla cena pšenici v zadnjih 14 dneh za 1—2 kroni pri 100 kg. Vzrok: Bogata žitna letina, ki bo letos po vsej Jugoslaviji. Poleg tega bo žito lotos 3—4 tedne poprej dozorelo kot druga leta. Iz Banata poročajo, da se bo tam začela žetev že v 4 tednih. Če nam Bog prizanese v vremenskimi nezgodami, bomo imeli to in prihodnje leto cenejši kruh.

Obilo krompirja je bilo preteklo, soboto na mariborskem trgu. Kmetje so ga prodajali po 16 do 19 kron merico. (Merica krompirja tehta do 7 kg.)

Kaj bo z izvezom črešnji? Iz Št. Jakoba v Sl. gor. nam pišejo: K 3—4 tednih bodo v Slov. gor. zrele črešnje. Bo jih toliko kot še nikdar dosedaj. Kam bomo z njimi? Zahtevamo od vlade, da nam takoj izposluje neoviran izvoz v sosednje dežele.

Zborovanje za dobavo električne. Kakor se je sklenilo 12. aprila na prvem zborovanju pripravljalnega odbora za dobavo električnega toka iz Fale, vabi pripravljalni odbor mesta Ptuj vse interesirana mesta, trge, občine in okrajne zastope, da pošlje vsaka po enega ali dva delegata 20. maja 1920 na drugo zborovanje glede dobave električne moči iz Fale. Dospeli so dozdaj že nekateri proračuni za preddela. Treba se nam je odločiti, kateri tvrdki bomo oddali delo za se stavitev natančnega proračuna, za napeljavo električnih vodov od Maribora naprej. Opozarjam, da došli proračuni niso visoki, da bomo res lahko enega izmed dospelih proračunov sprejeli in bomo razdelili kvoto sporazumno na posamezne interesente pri tej seji. Ob enem bo treba tudi voliti širši pripravljalni odbor, ki bo sestavljen iz vsaj enega zastopnika iz vsakega večjega mesta, trga, občine ali okrajnega zastopa. Ravno 20. maja hočemo potem tudi voliti ožji odbor, ki bo sestal iz osmih članov in izmed teh hočemo prevzeti tudi vsaj enega ali dva strokovnjaka, inženirja iz električne stroke. Zato podpisani pripravljeni odbor ponovno vabi, da vsi interesenti, to je vsa mesta, trgi, občini in okrajni zastopi, pošljejo vsaj po enega delegata, kakor je bilo na seji 12. aprila sklenjeno. Zborovanje se bo vršilo zopet v Ptiju v dvorani mestne hiše, II. nadstropje, in bo začetek ob 10. uri predpoldne. — Pripravljalni odbor.

Premoga se v Jugoslaviji po uradni statistiki pridela na leto krog tri milijone ton. Od tega se dobiva 1 milijon ton v Bosni, 1 milijon ton v Sloveniji, 300.000 ton v Hrvatski, 12.000 ton v Srbiji, 90.000 ton v pečuških premogovnikih.

Cenejši les za stavbe in mizarstvo. Slovenska „Zveza industrijev, oddelek za lesno industrijo“ in „Zveza stavbenikov in mizarjev“ sta sklenili sporazumno, da bodo dajali industrijski les za mizarstvo in stavbe znatno cenejši nego doslej. Cene se bodo vedno urejile par mesecov naprej.

Košarska industrija. V Vel. Gorici pod Zagrebom se je osnovala „Salin, prva hrvaška tvornica košara i umetnog pletiva.“ Podjetje sta financirala 2 Hrvata, 1 Čeh in 1 Slovenc. Stavbena dela so v popolnem teknu, vrbje se pridno beli in dovaža in v kratkem — morda še s 1. junijem t. l. se bo zamoglo začeti s pletenjem. Izvrševala se bodo vsa v to stroku spadajoča dela. Sprejemajo se že izvežbani pletarji in vajenci, kakor tudi invalidi, ki imajo veselje dekošarstva. Prijave za vstop, ponudbe za vstop, ponudbe snrov in naročila je pošiljati na „Tovarno Salix“. Vel. Gorica.

Največja tvornica sede v vsej srednji Evropi je ona v Lukavcu pri Tuzli v Bosni. Proizvaja na leto 2400 vagonov izvrstne sode, ki vzdrži konkurenco z ameriško sodo. Na londonskem tržišču bi se lahko uveljavila, ker tam silno potrebujejo sode. Istočasno v Čehoslovaški. Za našo rabo zadošča 500 vagonov, drugo se lahko izvozi. Koncem 1919 je ustavila delo z bogom pomanjkanja oglja, koksa in amonijaka. Zeleti je, da začne skoro zopet obravnavati, kajti Čehoslovaška ponuja koks in amonijak, oglja se bo pa že tudi dobilo, saj ga je dovolj v bližnjem rudokopu.

Švica potrebuje denarja. Kakor je Švica nasičena z zlatom, vendar mora za svoje državno gospodarstvo upotrebljati kredit od zunaj. Sedaj potrebuje 100 do 150 milijonov švicarskih frankov, ki jih bodo pokrila s posojilom v Zedinjenih državah Severne Amerike.

Koliko piva je pridelala Amerika v letu 1918—1919. Po uradni statistiki je 669 pivovarn v Zedinjenih državah od 1. julija 1918 do konca junija 1919 proizvajalo 32,506.936 hl piva. Prejšnje leto 1917—18 je bilo 1092 pivovarn, ki je pridelalo 56,962.271 hl piva.

Tedenske novice.

Okoličani, pozor! V nedeljo, 16. t. m. ob 10. uri dopoldne priredi pevski zbor Glasbene Matice v Mariboru v znani lepi Götzovi dvorani svoj pomladanski koncert. Redko se okoličanu nudi prilika, da bi se mogel udeleževati takih prireditev, ker se nazadnje vršijo ob večernih urah. Odbor se jo dal pregovoriti, da koncertuje v nedeljo ta lepi pevski zbor dopoldne. Okoličani ne zamudite te prilike! Slišali boste našo milo pesem iz ust našega najboljšega pevskega zborova. Železniške zveze so naravnost kakor nalašč za ta koncert. S Koroškega prihaja osebni vlas ob 8., odhaja ob pol 4. uri popoldne. Od jutra (Celje, Grobelno, Slov. Bistrica, Pragersko) ob 9. uri, odnaja ob 7. uri zvečer. Iz Spilja (Ljutomerška proga) prihaja pred 10. uro in odnaja ob % na 4. uro. Pridite ob vsakem vremenu. Ob lepem napravite prijeten zlet (pri Götzu, tik pod koncertno dvorano na vrtu, okusno pivo itd.) pri slabem vremenu pa itak ne morete izkoristiti časa bolje, kakor pri lepi naši narodni pesmi. Preskrbite si pravočasno vstopnice. Opozarjam na plakate.

Desetletnico obstanka je slavila Marijina dekliška družba v St. Ilju v Slov. gor. dne 9. maja. V Slovenskem Domu se je zbraleno nad 400 obmejnih vrlih Slovencev iz domačine in sosednjih župnij. Slavnost se je obnresa sijajno. Škoda, da radi pomanjkanja prostora ne moremo podrobno poročati o tej lepi prireditvi. Omenjam le, da so ravno članice Marijine družbe bile v zadnjih desetih letih tiste, ki so zanesle čisti narodni duh do zadnje viničarske in kmetiske hiše. Šentiljska dekliška Marijina družba je po svojih narodno-zavednih mladenkah nabrala v Šent Ilju, Spilju, Strasu in drugih obmejnih krajih na tisoče podpisov za jugoslovansko deklaracijo. Da imamo narodno zavedno ženstvo na meji, ki se ne kloni Svabu in se ne da plačati od njih, kakor to delajo liberalni gospodje, se imamo zahvaliti v mnogem oziroma ravno Marijini družbi. Naš obmejni slovenski rod ni resilo tisto „narodnjaštvo“ liberalnih velikakov, ki je povdralo „kovači zlatih rumenjakov“ pri pisanjevju, zabavljanju in bratenju z raznimi Paskoli, Scholli, Hojniggi in enakimi „Jugoslovan“ — ampak pravo narodno delo na verski in narodni podlagi.

Veliko dekliško zborovanje se je vršilo 3. maja na prijaznem hribčku pri Materi božji v Dobju pri Dramljah. Celjska Mar. družba je priredila ta dan svoj majniški izlet. Pridružili sta se ji sosednji Mar. družbi iz Teharjev in Vojnika. Zbranih je bilo nad 1000 deklet. Po cerkvenem govoru č. g. Seliča — o Marijini skrbi do svojih hčer - in slovenski sv. maši se je razvilo nad vse lepo uspelo dekliško zborovanje na Iepo okrašenem prostoru pri cerkvi. Po kratkih otvoritvenih besedah celjskega vikarja, so nastopale posamezne govornice — same družbenice — kaj pogumno in odločno Perc Nežka (Celje) je lepo govorilo o dekliškem delu za Jugoslavijo, Novačan Barbka (Vojnik) o dekliški prosveti, Luževič Anica (Teharje) o dekliškem majnišku. Marija Hrenko (Celje) o časopisu. Izmed domačih družbenic je nastopila Šket Nežka s pozdravnim govorom, družbenica Lebar pa z zaključnim. Še druge bi rade govorile, kakor n. pr. o alkoholu i. t. d. — pa bil je že tu čas za popoldanako-

cerkveno opravilo, in tako smo morali prehitro zaključiti zborovanje, med katerim je krasno prepeval vojniški pevski zbor, kateremu vsa čast. „Na svidenje, družbenice, drugo leto,“ s tem klicem je zaključil celjski vikar ta dekliški parlament.

Velika konjska dirka bo na binkoštne nedelje in praznik na Teznom v Mariboru.

Novice iz Kamnice pri Mariboru. Dne 4. maja smo izročili materi zemlji truplo prejšnjega župana v Jelovcu v starosti 74 let. Bil je dunajski romar, sicer pa miren človek. Istri dan je bil pokopan pri podružnici Sv. Urbana Janez Dobaj, p. d. Bobič, pristaš Kmetske zveze. Dne 5. maja smo pa zagreble Antonia Rottman, nekdanjega hišnika v mariborskem bogoslovju in poznejšega opravnika posestev grofa D'Avernas. Bil je star že 90 let. Na zadnjem potu se mu je pridružil Franc Polančič, učenec 4. razreda. Splezal je na drevo, iskat ptičjega gnezda, a padel pri tem na tla in si razbil glavo ter polomil roko in nogi.

Viničarska zveza za mariborsko okrožje ima v nedeljo, dne 16. maja ob 9. uri (po novem času) v Mariboru v dvorani Strokovne zveze odborovo sejo. Vsi člani odbora naj pridejo.

Viničarske mezde. Iz ljutomerskih goric. (Začasna ureditev viničarskih mez.) „Murska straža“ poroča: Iz odloka ljutomerskega okrajnega glavarstva, ki je bil doposlan sekvestrom in nadzornikom povzamemo, da so se plače viničarjev sekvestiranih in pod državnim nadzorom stojeli vinogradnih posestev uredile sporazumno med viničarsko organizacijo in oblastni oz. sekvestorji. Določile so se pri tem tri plačilne kategorije viničarskih delavcev. K prvi spadajo tisti viničarji, ki rede štiri ali več glave goveje živine in ki uživajo razne druge ugodnosti. Njim se plača za delo na dan in osebo 8 kron. K drugi spadajo tisti viničarji, ki rede dve do tri glave živine in imajo tudi druge ugodnosti. Tem-le pričada 10 kron mezde na dan in osebo. Sledajoči so v tretji kategoriji vsi ostali viničarji, brez živine in drugih ugodnosti. Njihova plača znaša dnevno 12 do 15 kron. Kot redni delavni čas se je določil od 8. do 12. uri in od 13. do 17. ura. Cezurno delo se plača posebej.

Kmetska zveza prosi vse krajevne organizacije, voditelje in zaupnike, naj sedaj, ko veliki shodi niso dovoljeni, posvečajo vso svojo skrb podrobni organizaciji. Sklicujte vsako nedeljo odborove seje, v katerih naj poroča kdo o položaju in o pripravah za volitve. Skrbite, da bodo naši pristaši do 30. junija vsi pristopili h kmetijskim podružnicam. Mnogo je še župnij, kjer bo treba takoj ustanoviti nove podružnice. Širite tudi ob vsaki priliki „Slov. Gospodarja“ in „Stražo“. Zbirajte prispevke za volilni sklad. Poročajte nam vsak teden o dogodkih v posameznih župnjah in o željah, zahtevah in pritožbah ljudstva. — Tajništvo Kmetske zveze

Duhovniški in učiteljstvo. „Kmetijski list“ v svoji 19. številki, kjer vabi učiteljstvo v „Samostojno“, mene na našo duhovščino taka-le očitanja: „Naj je bil učitelj še tako vzoren, delaven, strpljiv in počoven, do veljave med kmeti ga duhovniki niso nikjer pustili. Nasprotno, politikujoči duhovniki so povsod zajeno ali javno izpodkopavali učiteljstvu ugled med kmetskim prebivalstvom ter nastopali povsod tako, da je ljudstvo videlo, kakor da je učitelj globoko pod duhovnikom.“ Res, da je med duhovščino in liberalnim učiteljstvom nesoglasje. Res je tudi, da liberalni učitelji med kmetiškim ljudstvom nimajo ugleda. Tega pa ni kriva duhovščina, ampak liberalni učitelji sami si izpodkopavajo ugled pri ljudstvu. Ako ljudstvo vidi, da liberalni učitelji širi brezverski liberalizem in sokolstvo, ako vidi, da ne izpolnjuje svojih verskih dolžnosti, ali ga potem more spoštovati? „Kmetijski list“ ima pač naše ljudstvo za zelo nerazsodno, ako meni, da bo ljudstvo kar na besedou duhovnikovo začelo učitelja zaničevati ali sovražiti. Ne samo učitelja, ampak tudi duhovnika! So tudi župnje, kjer dobri ljudje duhovnika ne manjajo, ra učitelja spoštujejo. Zakaj? No, ker je duhovnik slab in učitelj dober! Da, tudi dobril, res krščansko misleči učiteljev imamo. In ljudstvo spoštuje in pri ljudstvu imajo veljavno. Pa tudi razmerje duhovščine do takih učiteljev je vzorno. Skupno delujeta na krščanskem temelju za izobrazbo, gmočni prospeh in za vzgojo cele župnije. Srečna župnija, kjer duhovnik in učitelji skupno, vzajemno delujeta za blagor ljudstva, zlasti mladine. Za zaupanjem lahko rečemo, da se bo število takih župnj še pomnožilo.

Učitelje vabi Samostojna. Ko se e Samostojna pojavila, je vedno povdarijala: Kmet, sanjo kmet! Mi smo koj ugotovili, da so za hrbi liberalnih takozvanih kmetov skriti liberalni dohtari in učitelji. Dolgo so samostojneži to tajili. Zdaj vidijo, da nič ne pomaga ved tajiti in so začeli gospode javno vabiti v svojo stranko. Začeli so pri učiteljstvu. Mi nimamo nič proti temu, če vstopijo liberalni učitelji v Samostojno kmetijsko stranko, bo vsaj vsakomur jasno, da je Samostojna liberalna! Katoliško mislečega učiteljstva, ki ga imamo hvala Bogu tudi veliko stevilo, pa vsa vabila Samostojne ne bodo odvrnila od naše Ljudske stranke in Kmetske zvezet.

Zaušnica socijal demokratu. Po ponosrečenem železniškem štrajku je stača na kolodvoru v Slovenski Bistrici gruča železničarjev. Neki zagrizen socijal demokrat se zglaši rekoč: „Malo je pr. farjev, pa so nas le premagali.“ Nato neki kmetski fant v bližini: „Ali veste zakaj? Farji so z Bogom, vi socijaldemokrati pa s ludim, zato ne premorete nič.“ Med krohotom železničarjev jo je osramoten odkuril socijalist.

„Sladkor, kavo, obleko, obuvalo in tobak, bo dobil tisti, ki pristopi k socijaldemokratski stranki“ (Kmetsko-delavski zvez), tako so agitirali nekateri od rdečkarjev najeti ljudje v mariborski okolici. Sedaj ne dobijo od antekristovih prerokov ne sladkorja ne tobaka in druga razven lažljivega papirnatega „Ljudskega glasa“ prav nič. Tako vodijo brezverski rdeči generali uboge in neuke ljudi za nos.

Papeža hočejo liberalni listi, njim na čelu „Domovina“, našemu ljudstvu osovražiti in vzbudit proti njemu mržnjo in sovraščvo. Kot katoličani vemo, kaj nam je papež. V njem ne vidimo pred vsem osebe, ampak poglavljaria vesoljne katoliške Cerkve, postavljenega od našega Gospoda. Sedanjega papeža pa življi kot osebo spoštuje ves svet: ne le katoličani, ampak tudi pravoslavni, protestantje in celo brezverski. Spoštujejo ga, ker si je med vojsko toliko in tako nešebočno prizadeval, da bi spravil sovražne države, da bi zabranil nadaljnje krvoprelitje in človeštvo prinesel mir. Koliko je sedanj sv. Oče storil za vojne ujetnike, za ranjence, za vojne sirote, invalide in vsled vojne trpeče človeštvo. In zahvala za to? Nevhaležnost je plačilo sveta! To zopet spručujejo liberalni listi, ki papeža tako napadajo. Pristaši naše Slovenske ljudske stranke in Kmetske zveze, ki stoji na krščanskem temelju, pa se hočejo papeža kot svoga duhovnega poglavljaria oklepati s tem večjim spoštovanjem, udanostjo in ljubezni, čim bolj ga bodo sovražniki krščanstva napadali!

Nemškoavstrijska državna kmetska zveza proti prisilnemu gospodarstvu. Dne 29. aprila je v parlamentu državna kmetska zveza razpravljala o bočnem žitnem gospodarstvu. Zastopniki vseh dežel so povdarjali, da kmetje o prisilnem gospodarstvu nočajo ničesar slišati, zlasti ker proizvaja samo nekaj malo dežel večjo množino žita, ki bi pri preskrbi prisla v poštev. Zlasti ne gre, da bi kmetijstvo samo podvrženo prisilnemu gospodarstvu in bi se samo njemu določale za pridelke cene, ki so v kričečem nasprotju s stroški za kmetijske potrebsčine, pri industriji in delavcih pa bi cene oziroma plače vedno naraščale.

God sv. Janeza Nepomučana se bo obhajal v nedeljo, dne 16. maja pri romarski cerkvi Sv. Janeza Nepomučana na Radelu sledeče: V soboto zjutraj sv. maša, večer večernice. V nedeljo prvo sveto opravilo ob 7. uri, potem prihod procesij in sveče maše, ob 10. uri po starem času slovesno sveto opravilo. Popoldne ob 2. uri pete litanje lavrečanske. V pondeljek sv. maša ob 6. uri.

Romarski shod v Zagorju pri Pilštanju. Dne 14., 15. in 16. maja t. l. bo romarski shod ali tridnevница v č. Materi Božji Zagorski. Bo velika pobožnost kakor vsako leto. Prišlo bo več duhovnikov v pomoč romarski cerkveni slovesnosti. Dobro došli nam romarji od vseh krajev!

Kmetje so se uprlji v Vzhodni Štajerski, ker so jim hoteli rekvirirati do malega vso živino. Kmet bi bil moral oddati, če ima v hlevu 3 govede dve. Tako bi bila komisija odvzela kmetu, ki ima n. pr. 9 glav goveje živine, kar 6 glav. Poleg tega pa mora nemškoštajerski kmet čakati več kot pol leta na izkupiček za odvzeto živino. Kmetom ne dajo ne soli, ne sladkorja, ne vžigalic, ne tobaka. In pri takih razmerah ni čuda, da je zavrela kri kmetskemu ljudstvu v Nemški Avstriji in se je organiziral v obrambo svojih stavovskih koristi. V Feldbachu in okolici je prišlo dne 8. in 9. maja do hudih nemirov. Iz Gradca so poslali proti kmetom na tovornih avtomobilih orožnike in vojake, ki bodo s silo jemali kmetom živino. Gradel in Dunaj trpita grozno pomanjkanje, od zunaj Nemci skoro nič ne dobijo, ker nemški denar nima skoro nobene veljave. Vsled tega vzamejo nemškemu kmetu kar le morejo. Ali si še bo kak naš človek žezel v Nemško Avstriji?

Organizacija vojnih invalidov, sirot in vdov, poverjeništvo v Mariboru, priredi v nedeljo, 26. t. m., ob desetih dopoldne v prostorih Gambrijeve dvorane v Mariboru svoj izvanredni občni zbor.

Dekliškim zvezam in marijinim družbam je priporočena knjižica, ki je ravnokar izšla. „Vrt Marijin“. Češki spisal Julij Zeyer, poslovenil Marko Krajc, Obsegata 243 strani in stane s poštino vred 350 K. Naroča se v tiskarni Cirila v Mariboru. Knjižica je zbirka mičnih legend iz Marijinega in Gospodovega življenja. Čitatelji „Glasnika najsvetejših Src“ so jih čitali leta 1918 in 1919 v Glasniku. Niso sicer v kojizici svetopisemske resnice, ampak le pobožne legende, ki jih je ustvarila ljubezen prvih kristjanov do Matere božje in v kojih je Marijin častilec Zeyer ovil v krasno pesniško oblike. Čitatelju legen-

dic se vtisnejo prizori iz življenja Gospodovega in njegove matere globoko in neizogibno v spomin. Članice Dekliških zvez in Marijinih družb! Vam je posvečena knjižica! Naročajte jo! Če narocite 10 izvodov skupno, dobite enega povrh.

Dopisi.

Dol pri Hrastniku. Znano je, kako se pri nas izvije povsod med rudarji in med kmeti za vsakega poštenega in razsodnega človeka gnusni snarad komunizma. Nekateri tukajšnji oznanjevaleci in predroki tega evangelijske misije, da, kadar jim zasije zlatoto solnce svobode komunizma — in s tem tudi brezdelja, repanja in umorjenja — da takrat bodo vsi narodi uživali srečo in blagostanje. Najbolj pa se hočejo osrečiti oni sami pri svojih od ljudstva naropanih milijonih. Tukajšnji komunistični apostoli so že imeli črno na belem dotične osebe, ki bi naj postale njihove žrtve, in med temi tudi take, ki so popolnoma nedolžne. Seveda, kdor ne trobi v naš rog, ga pač ubijemo po najvišjih zakonih komunizma, to je bilo njihovo geslo. Večina delavcev se že sramuje o njih svojih laži-voditeljev in jim privošči v polni meri nekaj pokore. Seveda, sedaj po tej ponosrečeni stavki nobeden izmed onih voditeljev ne omeni, koliko da je zaslužil vsak delavec onih 14 dni strajka. Veliko jih je med delavci in lahko rečemo 70 med 100, ki sploh ne veda, kaj da je pravzaprav komunizem. O tem se je dovolj prepričal pisec teh vrst. Zares je žalostno gledati to nahajskano ljudstvo, kako ti zavabljajo na kmeta, vero, Čelev in duhovnike. Vse sta pri njih kriva „zarukani paver“ in „far“! A vse to po zaslugu nekaterih brezvestnežev in sleparjev rdečega terorja. Samo hvala Bogu in našim oblastem, da so vse to za enkrat prepričili. Dobro samo, da imamo mi kmetje še pot, po kateri naj hodimo in to je naša Kmetska zveza. Le v njej bomo dosegli, kar potrebujemo. A tudi prizadeti delavci bodo prisl do spoznanja in bodo pokazali hrbeš vsem onim, ki jih zapeljujejo.

Orlovske vestnike.

Prvi slovenski orlovske vestnike v Mariboru. V dneh od 29. julija do 3. avgusta l. 1920 se bo vršil v Mariboru prvi slovenski orlovske vestnike. Čeravno se že pripravlja na ta izvanreden dogodek vsa naša domovina in ves kulturni krščanski svet, javljamo to veselo vest z uvodnega mesta našega lista predvsem katoliškemu kmetskemu in delavskemu ljudstvu. Samo dva meseca nas še ločita od slavnostnih dni, zato je treba storiti vse, da se pripravimo vsi in vsakdo čim dostojneje. V našo sredo bodo prihiteli odlični sinovi slovanskih in drugih narodov, sam sv. oče Benedikt XV. pošlje svojega zastopnika. Teh naklonjenosti se moramo skozati vredne in to bomo storili na ta način, da bo udeležba na taboru kar najstevilnejša. Krščanstvo in slovanstvo bosta slavila iznova svoj veliki dan! — Katoliško ljudstvo, pripravlja se, in ko bodo napočile ure, vse v jugoslovanski Maribor! Vsaka župnija si izberi svoj pripravljalni odbor, da bo šlo delo bolje izpod rok. Berite redno naše časopise, ki vas bodo o vsem natanko obveščali. Vsi na hitro in neumorno delo!

Jareninski Orli priredijo dve igri v nedeljo, dne 16. t. m., popoldne po večernicah, in sicer „Pravica se je izkazala“ in „Trije tički.“ Vabimo k obilni udeležbi!

Ptujsko okrožje se prav lepo razvija. Dozdaj ima sedem delujočih odsekov, osmi pa se v kratkim ustanovi.

Celjsko Orlovske okrožje priredi na binkoštni ponedeljek slavnost v Braslovčah. Pri prireditvi bo svirala orlovska godba od Sv. Petra v Savinjski dolini. Nastopili bodo orli, orlice in narasci obči. Natančen vpored homi priobčili. Katoliške organizacije Savinjske doline, pridite po navdušenje za orlovske misle v Braslovče.

Prireditve.

Sv. Jurij v Slovenskih Štajerskih. Naše kraljno društvo priredi v nedeljo, dne 16. t. m., popoldne ob štirih, ljudsko veselico v prostorih g. Krajca. Na vsporedu je petje, govor, gledališki igri „Kukavica, modra ptica“ in „Zdaj gre sem, zdaj pa tja“, ter srečolov.

Slov. Bistrica. Izobraževalno društvo v Slovenski Bistrici priredi v nedeljo, dne 16. t. m., popoldne po večernicah, ob pol štirih, v gledališki dvorani hotela „Beograd“ ljudsko igro s petjem v petih deljanjih „Mala pevka.“

Braslovče. Pevsko društvo priredi v nedeljo, dne 16. t. m., igro s petjem „Moč uniforme“ ob treh popoldne stari čas. Ker je čisti dobiček namenjen Jugoslovenski Matici, se občinstvo vabi k mnogobrojni udeležbi!

